

здобувач зрештою не якісно опрацює інформаційні ресурси, а просто копіює та вставляє частини з іншого джерела, не використовуючи цитування та посилання. На початку роботи варто перерахувати ідеї, які здобувач хоче використати у своїй статті або іншій науковій роботі, а потім спробувати зібрати ресурси та довідкові матеріали. Можна скласти список бажаних інтернет- (текстових) джерел, які можна буде згодом використати у роботі.

Отже, усі вище вказані засоби та способи, як з боку адміністрації університету, так і з боку здобувачів, допоможуть запобігти поширенню порушень академічної доброчесності та покращити рівень якості освіти в закладах вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>
2. Онищенко О. «Чому студенти списують?». URL: <https://saiup.org.ua/novyny/chomu-studenty-spysuyut/>
3. ENAI (European Network for Academic Integrity). URL: <https://www.academicintegrity.eu/wp/>
4. ENRIO (The European Network of Research Integrity Offices). URL: <http://www.enrio.eu/>

Липова Святослава Василівна

*(наук. керівник – канд. пед. наук, старший викладач Яворська Т. М.)
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ

Беручи участь у спільній діяльності, люди стають суб'єктами взаємодії. Важливим засобом такої взаємодії є спілкування.

Необхідність спілкування військовослужбовців зумовлена, по-перше, обов'язком спільної участі у військовій діяльності, оволодіння своєю спеціальністю, засвоєння норм поведінки у військових колективах; по-друге, потребою в отриманні особистістю соціального досвіду, долучення до культурних цінностей, що вказує на актуальність проблеми виявлення специфічних рис та напрямів формування комунікативної культури у військовому колективі.

Дослідження особливостей формування комунікативної культури у військовому колективі здійснюють, зокрема, О. Михайлова [1], О. Павлова [2] та ін.

Зазначимо, що спілкування військовослужбовців має специфічні особливості. Причина своєрідності такого спілкування полягає у складних, найчастіше екстремальних та смертельно небезпечних умовах військової праці. Це змушує у мирний та у воєнний час суворо регламентувати службові форми спілкування. Найбільш помітна їх специфіка у керівників та підлеглих, у межах військового колективу.

Рівень професіоналізму військового керівника багато чому визначається як його технічною підготовленістю, так і умінням спілкуватися з підлеглими, тобто особистими якостями та здатністю керувати людьми.

Спілкування у військовому колективі багатофункціональне. Воно постає як вирішення професійних завдань, як спосіб організації взаємодосвідності із підлеглими, колегами, як передача досвіду, як педагогічний вплив. Отже, спілкування військового спеціаліста (керівника військового колективу) за своєю сутністю є професійно-педагогічним [1, с. 115].

Взаємини у військовому колективі виступають у двох основних формах: формальні відносини та неформальні відносини. Формальні відносини задаються у вигляді законів, інструкцій, статутів. Структура неформальних взаємовідносин жодними документами не регламентована і заснована на особистих особливостях сприйняття військовослужбовцями один одного, у рамках військового колективу.

Наприклад, у військовому колективі, порівняно з трудовим колективом, прийнята глибока, детальна й однозначна регламентація офіційних відносин між військовослужбовцями. Взаємини між військовослужбовцями будуються з урахуванням принципу єдиноначальності, що полягає у наділенні командира (начальника) всією повнотою розпорядчої влади стосовно підлеглих. І дуже важливо, щоб офіцер виконував статутні обов'язки не маніпулятивно в авторитарному стилі керівництва, а на основі врахування психологічних особливостей військовослужбовців, використовуючи переконуючий вплив.

Слід зазначити, що професійне спілкування, зокрема і у військовому колективі, будучи одним із головних інструментів професійної діяльності, що визначає її успіх, залежить також і від рівня культури професійного спілкування. Тому, вживаючи термін «комунікативна культура», ми маємо на увазі культуру професійного спілкування.

Отже, військова комунікативна культура – це комунікативна поведінка військових як компонент їхньої професійної культури [1, с. 115].

Зазначимо, що в комунікативній культурі військовослужбовців поєднуються інтернаціональні риси, притаманні всім представникам зазначеної сфери [2, с. 144].

Визначимо специфічні риси професійного спілкування (комунікативної культури) у військовому колективі: професійне спілкування військового спеціаліста є професійно-педагогічним спілкуванням; професійне спілкування офіцера регламентується статутом внутрішньої служби, військовим етикетом та субординацією.

Ці особливості визначають специфіку, зміст та структуру комунікативної культури військового спеціаліста.

У діяльності військовослужбовця спілкування має виконувати функції передачі, виховання, навчання, емоційного зараження, спонукання до діяльності тощо. У спілкуванні здійснюються різні види впливів, оскільки командирі постійно доводиться переконувати, доводити, закликати, вимагати, вселяти, зацікавлювати. І якщо військовослужбовець не має елементарних навичок комунікації, комунікативної культури, то навряд чи процес і результати спілкування будуть оптимальними.

Метою процесу формування комунікативної культури у військовому колективі є досягнення військовим спеціалістом такого рівня сформованості комунікативної культури, що дає змогу здійснювати ефективно професійне спілкування.

Відповідно до мети формування комунікативної культури військового спеціаліста висуваються такі завдання: забезпечення військовослужбовців системою знань, необхідних для формування когнітивного компонента комунікативної культури; формування комунікативних якостей особистості спеціаліста, а також емоційно-ціннісного ставлення до партнера зі спілкування та до самого процесу спілкування, що становлять емоційно-ціннісний компонент комунікативної культури військовослужбовця; розвиток комунікативних умінь та навичок, що забезпечують формування практичного компонента комунікативної культури.

У процесі формування комунікативної культури у військовому колективі доцільно виокремити три послідовні етапи формування комунікативної культури: тактичний, теоретичний та виконавський [2, с. 145].

Організаційно-технологічний компонент моделі формування комунікативної культури у військовому колективі представлений різними організаційними формами, засобами та методами, спрямованими на досягнення мети на кожному етапі її формування.

Перший етап (тактичний етап). Його основною метою є формування ціннісного ставлення до спілкування, його культурних форм. На першому етапі підготовки вводиться інформація про значущість та цінність комунікативної культури, культури спілкування. Він реалізується у межах ознайомлення та засвоєння психолого-педагогічних засад комунікативної культури.

Другий етап (теоретичний етап). Основною метою цього етапу є формування системи знань про спілкування, комунікативну діяльність та комунікативну культуру військового спеціаліста. Третій етап (виконавчий етап). Головною метою є розвиток та закріплення комунікативних умінь та навичок.

Отже, комунікативну культуру військового спеціаліста можна визначити, як ступінь оволодіння професійним спілкуванням і систему знань, норм, цінностей і зразків поведінки, прийнятих у суспільстві та вміння органічно, природно і невимушено реалізовувати їх у діловому та емоційному спілкуванні в межах військового колективу.

Формування комунікативної культури – тривалий процес. Він пов'язаний зі світоглядом особистості, з її ставленням до світу, до людей, із ціннісними орієнтаціями, з професійним «кредо». Рівень комунікативної культури багато чому визначається ступенем розвитку комунікативних навичок. Комунікативна культура військового спеціаліста характеризується рівнем оволодіння професійною комунікацією, який обумовлений професійною спрямованістю, системою професійних знань, умінь та професійно значимих якостей особистості.

Список використаних джерел

1. Михайлова О. Специфіка військової комунікативної культури в порівнянні з цивільною. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер.: Філологічні науки. 2015. Вип. 138. С. 114–118.
2. Павлова О. О. Комунікативна особистість військовослужбовця України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2017. Вип. 30(2). С. 144–146.

Вакуленко Світлана Вікторівна

(*наук. керівник – д-р іст. наук, доцент Ковальська Л. А.*)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

БЛОГ ЯК ЗАСІБ МАСОВОЇ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ

Сучасне суспільство перебуває в умовах технологічних і соціокультурних змін, в реаліях переходу від індустріального, де основним профілем є виробництво товарів, до інформаційного укладу, де на перший план виходить інформація. Ці явища відображають об'єктивну цивілізаційну тенденцію, пов'язану з появою нових інформаційно-комунікаційних технологій, нових потреб і нового способу життя, нових засобів документно-інформаційної комунікації та формування нового інформаційного середовища. Вміння продукувати новий інформаційний продукт і використовувати новітні механізми його трансляції та комунікації засвідчує рівень зрілості інформаційного суспільства, вміння використовувати інформацію як ресурс та знаряддя праці та забезпечення життєдіяльності. Ці аспекти позначають сучасний стан інформаційного простору і потребують підтримки їх розвитку та вироблення механізмів їх реалізації й убезпечення інформації.

В інформаційному / постіндустріальному суспільстві відбувся переворот у засобах документно-інформаційної комунікації, дозволивши збирати, обробляти і створювати контент будь-кому, незалежно від профільності освіти. А найнебезпечніше – це втрата відповідальності за розповсюдження недостовірної інформації та створення загроз безпеки суспільства загалом. Особливо гостро ці тенденції проявилися сьогодні в умовах затяжної інформаційної, далі гібридної, тепер наочно класичної війни на території незалежної держави України, та особливо антигуманних дій агресора / державного утворення на східних кордонах і підступного маніпулятора інформаційними потоками в середовищі як окремих груп, так і в масштабах нашої